

Palvelusetelisääntökirjan palvelukohtainen osa

Rintamaveteraanien kuntoutus

Sisällysluettelo

	sivu
1. SÄÄNTÖKIRJAN TARKOITUS	2
1.1. Sääntökirjasta yleisesti	2
2. RINTAMAVETERAANIEEN KUNTOUTUS	3
2.1. Yleiset periaatteet	3
2.2. Fysio- ja toimintaterapia sekä manuaalinen lymfaterapia	4
2.3. Tuettu kotona kuntoutuminen	5
2.4. Jalkahoito	6
2.5. Palvelusetelien arvot	6

1. SÄÄNTÖKIRJAN TARKOITUS

1.1. Sääntökirjasta yleisesti

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009) (myöhemmin palvelusetelilaki) sääntelee palvelusetelin käyttöä. Palvelusetelilakia sovelletaan ainoastaan yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen hankkimiseksi.

Sääntökirjalla tarkoitetaan asiakirjaa, jolla kunta tai hyvinvointialue asettaa palvelusetelilain 5 §:ssä tarkoitetut hyväksymiskriteerit palvelun tuottajille.

Sääntökirjaa noudatetaan, kun kunta tai hyvinvointialue järjestää asiakkailleen palveluja palvelusetelilain mukaisesti.

Palvelusetelilainsäädännön mukaan kunta tai hyvinvointialue ei ole sopimisosapuoli palvelusetelillä hankittavissa palveluissa, vaan sopimussuhde muodostuu palvelusetelin saaneen asiakkaan ja kunnan tai hyvinvointialueen hyväksymän palvelusetelituottajan välille. Tätä sopimussuhdetta koskevat sopimuksen sisällön mukaan määräytyvät kuluttajaoikeuden ja sopimusoikeuden säännökset ja oikeusperiaatteet. Asiakkaan ja palvelusetelituottajan välistä sopimusta koskevan erimielisyyden saatamisesta kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi säädetään kuluttajariitalautakunnasta annetussa laissa.

1.2. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sääntökirjat

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palvelueteleissä on käytössä palvelusetelisääntökirja, joka sisältää kaksi osaa:

1. Yleinen osa:

Yleinen osa on erillinen asiakirja, jonka vaatimukset koskevat kaikkia Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palvelusetelituottajia ja -toimintaa.

2. Palvelukohtainen osa:

Palvelukohtainen osa sisältää yksityiskohtaisempia vaatimuksia kyseisellä palvelusetelillä tuotettavalle palvelulle.

Palvelusetelituottaja sitoutuu noudattamaan molempien sääntökirjan osien vaatimuksia palvelusetelituottajana toimiessaan. Mikäli palvelusetelisääntökirjan palvelukohtainen osa on ristiriidassa palvelusetelisääntökirjan yleisen osan kanssa, noudatetaan ensisijaisesti yleisessä osassa annettuja vaatimuksia ja linjauksia. Mikäli yleiseen osaan on tarpeen tehdä täsmennyksiä palvelukohtaisella osalla, tulee täsmennys kirjata selkeästi palvelukohtaiselle osalle.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue määrittelee palvelusetelin arvon ja hyväksyy palvelusetelituottajat, joiden tuottamia palveluja setelillä voi ostaa. Asiakas maksaa palveluseteliä käyttäessään omavastuusuuden, jolloin palveluseteli on tasasuuruinen tai tulosidonnainen. Asiakkaille maksuttomiksi säädettyissä palveluissa asiakkaalle ei tule omavastuusuutta.

2. RINTAMAVETERAANIENTEN KUNTOUTUS

Rintamaveteraanilla tarkoitetaan henkilöä, jolle on annettu rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus (Laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta 1988/1184). Kuntoutusta ei kuitenkaan anneta, jos rintamaveteraanilla on oikeus saada vahingon tai ammattitaudin perusteella kuntoutusta sotilasvammalain (404/48), liikennevakuutuslain (279/59), tapaturmavakuutuslain (608/48) tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) taikka näitä vastaavan aikaisemman lain nojalla. Rintamaveteraanien kuntoutukseen oikeutetulta henkilöltä ei peritä kuntoutuksesta maksua tai korvausta (1988/1184 8§).

Valtiokonttori jakaa vuosittaisen kuntoutuksen määrärahan kunnille matkakustannuksia lukuun ottamatta. Määrärahan myöntäminen perustuu Valtiokonttorin arvioon kunnassa asuvien rintamaveteraanien määrästä (28.11.1997/1040). Kuntoutuksesta sekä siihen liittyvästä ylläpidosta aiheutuneet tarpeelliset kustannukset korvataan valtion talousarvioon tarkoitusta varten varatun määrärahan rajoissa.

Kunta tai hyvinvointialue voi järjestää kuntoutuspalvelut itse tai hankkia ne 4 §:n (1988/1184) mukaan kuntoutuspalveluja antamaan oikeutetuilta palvelujen tuottajilta. Päijät-Hämeen hyvinvointialue järjestää rintamaveteraanien lakisääteisen kuntoutuksen ostopalveluna palvelusetelillä. Sääntökirjassa olevat vaatimukset, joissa viitataan yksityisestä terveydenhuollosta annettuun lakiin (152/1990), koskevat palveluntuottajia, jotka tuottavat lain 2 §:n määritelmän tarkoittamia terveydenhuollon palveluja.

Tässä sääntökirjassa kuvataan palvelusetelillä hankittavan rintamaveteraanien kuntoutuksen palvelusetelien sisällöt ja myöntämisperiaatteet sekä palveluntuottajien hyväksymiskriteerit. Sääntökirja täydentää Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palvelusetelisääntökirjan yleistä osaa.

2.1. Yleiset periaatteet

Kuntoutuksen tarkoituksena on rintamaveteraanin toimintakyvyn edistäminen ja säilyttäminen niin, että hän selviytyy mahdollisimman pitkään itsenäisesti jokapäiväisistä toiminnoistaan. Tavoitteena on, että rintamaveteraanit saavat kuntoutusta säännöllisesti vuosittain. Kuntoutuksen tulee perustua palvelutarpeen kartoittamiseen. Toimintakykyä arvioitaessa mukana voivat olla sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö, veteraanille nimetty vastuuhenkilö tai palveluneuvoja, asiakas ja mahdollisuuksien mukaan lähiomainen.

Rintamaveteraanien kuntoutuspalveluiden hakeminen tapahtuu ottamalla yhteyttä Kuntoutuksen asiakasohjaus ja ostopalvelu -yksikön veteraanikuntoutuksen koordinaattoriin. Yhteydenoton voi tehdä asiakkaan puolesta myös omainen, asiakkaan muu laillinen edustaja tai sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen. Kuntoutuksen tulee nivoutua saumattomasti osaksi muita tukipalveluja. Kuntoutusjakson pituutta määrittelevät Valtiokonttorin ohjekirje, kuntoutujan tarpeet ja kuntoutukseen käytettävissä oleva vuosittainen määräraha. Avokuntoutuksen myöntäminen ei edellytä lääkärinlausuntoa. Veteraanikuntoutusta koordinoiva henkilö arvioi kuntoutustarpeen ja myöntää palvelusetelin.

Palvelusetelillä järjestetään fysio- ja toimintaterapiaa, manuaalista lymfaterapiaa, jalkahoitoa sekä tuettua kotona kuntoutumista. Kuntoutuksessa on käytössä kattohintainen palveluseteli. Palveluntuottajan on tuotettava palvelua enimmäishinnan mukaisesti tai sitä alemmalla hinnalla. Rintamaveteraanille ei aiheudu palvelusta omavastuuta. Kotikäyntien matkakustannukset sisältyvät palvelusetelin arvoon. Matkaan käytetty aika, asiakaskirjaus ja palautteen kirjaaminen sisältyvät palvelusetelin hintaan, mutta siihen ei käytetä palveluaikaa. Palveluntuottaja vastaa kuntoutuksen toteuttamisesta palvelusetelin sisällön mukaisesti. Palveluseteli on henkilökohtainen eikä sitä voi vaihtaa

rahaksi. Palvelusetelin avulla palveluntuottaja voi laskuttaa palvelusetelin arvoon asti. Rintamaveteraanikuntoutuksen palveluseteli myönnetään aina määrääjäksi.

Palvelusetelin myöntämisen yhteydessä tehdään sähköinen palveluvaraus asiakkaan valitsemalle palveluntuottajalle. Palveluntuottaja ottaa yhteyttä asiakkaaseen tai hänen edustajaansa ja sopii kuntoutuksen aloitusajankohta. Palveluntuottaja ja asiakas tekevät keskenään vähintään suullisen palvelusopimuksen. Sopimuksen tulee sisältää eriteltynä sekä palvelusetelillä tuotettava palvelu että mahdollisesti sen ulkopuolelle jäävät, asiakkaan itse kustantamat palvelut. Sopimuksesta tulee ilmetä myös palveluntuottajan sekä asiakkaan vastuut ja velvollisuudet. Kotikuntoutuksessa olevalla veteraanilla tulee olla kotonaan asiakaskortti, josta ilmenevät palveluntuottajan yhteystiedot sekä ajanvaraukset. Palveluntuottaja ei voi laskuttaa hyvinvointialuetta peruuttamatta jääneistä käynneistä.

Asiakkaan toimintakyvyssä tai palveluntarpeessa tapahtuvista muutoksista palveluntuottajan tulee olla yhteydessä veteraanikuntoutuksen koordinaattoriin. Arvion perusteella sovitaan jatkotoimenpiteistä, kuntoutusjakson keskeytyksestä, peruutuksesta tai muuttamisesta toiseen kuntoutusmuotoon. Kuntoutusjakso pääsääntöisesti keskeytyy asiakkaan joutuessa sairaalaan.

Kuntoutusjakson jälkeen palveluntuottaja toimittaa kuntoutuspalauteen osoitteeseen:

Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Kuntoutuksen asiakasohjaus ja ostopalvelut
Kauppakeskus TRIO
Aleksanterinkatu 18
15140 LAHTI
(kuoreen merkintä "KUNTOUTUSPALAUTE")

Palveluntuottajan tulee ilmoittaa asiakkailta tulevat reklamaatiot viipymättä kirjallisesti osoitteeseen:

Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Jalmari Salpausselän Kuntoutussairaala
Terapia- ja apuvälinepalvelut/Tulosityksikköpäällikkö
Tarjantie 78
15950 LAHTI

2.2. Fysio- ja toimintaterapia sekä manuaalinen lymfaterapia

Rintamaveteraanien avokuntoutusta toteuttavalla henkilöllä tulee olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstöstä 559/1994). Kuntoutuksen tulee perustua Kelan ja julkisen terveydenhuollon noudattamiin hyviin kuntoutuskäytäntöihin. Fysikaalinen hoito tulee tapahtua vain vahvaan näyttöön perustuen akuutin kiputilan hoidossa. Hoidossa käytettävien laitteiden tulee täyttää lain 2021/720 (Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista) vaatimukset.

Fysioterapian tavoitteena on liikunta- ja toimintakyvyn sekä hyvän elämänlaadun edistäminen ja ylläpitäminen tukemalla itsenäistä toimintaa voimavaralähtöisesti asiakkaan omassa elinympäristössä. Fysioterapian sisältönä ovat lihasvoima- ja liikkuvuusharjoitteet, tasapainoharjoitukset, kävelyharjoitukset, muisti- ja kognitioharjoitukset sekä tarvittaessa erilaiset kivunlievitysmenetelmät. Kuntoutuksen tulee olla progressiivista ja tavoitteellista.

Toimintaterapian tavoitteena on tukea, edistää ja ylläpitää yksilön toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia, jotta ne mahdollistaisivat asiakkaan osallistumisen arjen toimintoihin ja hänelle itselleen tärkeisiin asioihin. Toimintaterapian painopisteitä ovat omatoimisuuden ja elämänhallinnan lisääminen asiakkaan omassa toimintaympäristössä. Kuntoutus perustuu voimavarakeskeiseen toimintaan, joka tukee omatoimisuutta sekä liikunta- ja toimintakykyä. Kuntoutuksen keskeinen toimija on asiakas itse, hänen kykynsä toimia on aktiivisen kuntoutuksen lähtökohta. Kuntoutus sisältää fyysistä, henkistä ja sosiaalista aktiviteettia. Keinoina ovat mm. ohjattuna toimiminen, korvaavien taitojen harjaannuttaminen, hahmottamisen ja päättelykyvyn harjaannuttaminen sekä kielellisen ilmaisun harjoittelu. Terapeutti arvioi päivittäisten toimintojen apuvälineiden tarvetta sekä kotiympäristön toimivuutta asiakkaan lähtökohdista.

Lymfaterapian tavoitteena on vähentää primäärisen tai sekundaarisen lymfedeeman tai hankalan elefantiasiksen tai toistuvien ruusutulehdusten aiheuttamaa turvotusta. Lymfaterapiaa voidaan myöntää myös kivun hoitoon, kun tavoitteena on myös mobilisoitumisen tukeminen. Lymfaterapian edellytyksenä on, että asianmukaiset kompressiotuotteet ovat säännöllisessä käytössä.

Lymfaterapian tarpeen arvioinnissa käytetään objektiivisia mittauksia, jotka tulee toistaa säännöllisesti lymfaterapian vaikutuksen seuraamiseksi. Lymfaterapia sisältää manuaalisen lymfahieronnan ja tarvittavan kompressiohoidon lisäksi kotihoito-ohjeet liittyen turvotuksen estämiseen ja ihonhoitoon.

Terapiasuunnitelman tulee perustua alkuhaastatteluun ja -tutkimukseen, jossa liikkumis- ja toimintakyky arvioidaan yleisesti hyväksytyillä menetelmillä ja mittareilla. Terapiajakson aikana terapeutti ohjaa tarvittaessa asiakkaan toimintakykyyn ja terveyteen liittyvissä asioissa omaisia sekä hoitoon osallistuvia muita ammattilaisia. Avokuntoutuksen kuntoutuskerran kesto on 60 minuuttia välitöntä asiakastyötä.

2.3. Tuettu kotona kuntoutuminen

Rintamaveteraanin tuettu kotona kuntoutuminen (TuKu) on ennaltaehkäisevää ja toimintakykyä ylläpitävää toimintaa. Toimintakyvyn arviointi ja kuntoutus toteutetaan asiakkaan omassa asuinympäristössä. Tällöin päivittäisten toimintojen sekä arjen haasteet nousevat selkeämmin esille. Kotikäyntien sisältö muokkautuu asiakkaan tarpeiden ja yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaan niin, että hänen toimintakykynsä eri osa-alueet otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti. Kuntoutus- ja palvelusuunnitelmassa tulee yhdistyä kuntoutus ja kotona asumista tukevat palvelut. Tuettu kotona kuntoutuminen on avokuntoutusta, joka toteutetaan tuetun kotona kuntoutumisen mallin mukaisesti (www.valtiokonttori.fi: tuetun kotona kuntoutumisen malli).

TuKu arvioinnin ja kuntoutussuunnitelman tekemiseen hyväksytään henkilö, jolla on fysioterapeutin (AMK), fysioterapeutin, lääkintävoimistelijan tai erikoislääkintävoimistelijan, toimintaterapeutin (AMK), toimintaterapeutin tai erikoistoimintaterapeutin ammattitutkinto. Henkilöllä tulee olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillis-tettuna ammattihenkilönä. Kuntoutussuunnitelman mukaista kuntoutusta voi toteuttaa vähintään sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon suorittanut henkilö, joka toimii fysio- tai toimintaterapeutin ohjauksessa koko kuntoutuksen ajan.

Kuntoutusjakson alussa kartoitetaan haastattelemalla sekä erilaisten arviointimittareiden avulla asiakkaan selviytyminen päivittäisistä toiminnoista (fyysinen toimintakyky, mieliala, muistitoiminnot, sosiaalinen osallistuminen ja verkosto). Lisäksi selvitetään käytössä olevat palvelut, liikkumisen apuvälineet, asunnonmuutostöiden tarve, asuinympäristö liikkumisen kannalta sekä kaatumisriski. Arvioinnin pohjalta terapeutti laatii yhdessä asiakkaan, hänen läheisensä ja kuntoutuksen toteuttajan kanssa

kuntoutussuunnitelman. Kuntoutusjakso pitää sisällään myös terapeutin tekemän väli- ja loppuarvioinnin sekä kuntoutuspalautteen tekemisen.

Palveluntuottaja käy asiakkaan luona 1–4 kertaa kuukaudessa. Tuetun kotona kuntoutumisen palveluseteli myönnetään pääsääntöisesti 30 tunnin sarjana. Palveluntuottajahakemuksen liitteeksi tulee toimittaa palvelukuvaus siitä, miten palveluntuottaja järjestää ja toteuttaa palvelun. Liite liitetään PSOP:ssa kohtaan ”palvelukuvaus”.

2.4. Jalkahoito

Rintamaveteraanien jalkahoidon palveluntuottajalla tulee olla jalkaterapeutin (AMK), jalkojenhoidon ammattitutkinto tai muu soveltuva jalkahoitajan koulutus, joka antaa riittävän osaamisen jalkasairauksista, aseptiikasta ja hygieniasta. Veteraanien jalkahoidon tavoitteena on ehkäistä jalkasairauksia, tunnistaa olemassa olevia jalkaongelmia ja hoitaa jo syntyneitä vaurioita. Jalkahoitajan tulee ennaltaehkäistä hoitotoimenpiteillä, neuvonnalla ja asiakkaalle/edustajalle annettavalla ohjauksella jalkasairauksia. Jalkahoitajan tulee tarvittaessa ohjata asiakasta sairauksien hoidossa eteenpäin terveydenhuoltoon.

Jalkahoitoon sisältyy jalkojen puhdistus desinfioivalla aineella, kynsien hoito (kynsien leikkaus ja hiointa, paksuuntuneiden kynsien ohentaminen, sienikynnen ja sisään kasvaneen kynnen hoito), ihomuutosten hoito, jalkojen rasvaus sekä jalkojen omahoidon ohjaus. Yhden jalkahoitokerran kesto on 60 minuuttia välitöntä asiakastyötä. Hoidossa käytettävien laitteiden tulee täyttää lain 2021/720 (Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista) vaatimukset.

Palveluntuottajalta edellytetään vapaamuotoista kuvausta jalkahoitoon liittyvistä hygieniakäytännöistä. Hygieniakäytännöillä tarkoitetaan tässä sääntökirjassa käsihygieniää /ihonhoitoa, palvelussa käytettävien tekstiilien ja välineiden puhdistamista sekä desinfiointia. Kirjallinen selvitys liitetään PSOP:ssa ”Hygieniakäytännön kuvaus”-kohtaan”.

2.5. Palvelusetelien arvot

Fysioterapia, veteraanit 60min	65 €
Fysioterapia, veteraanit 60min, kotikäynti 1–30 km*	85 €
Fysioterapia, veteraanit 60min, kotikäynti 31–70 km*	95 €
Fysioterapia, veteraanit 60min, kotikäynti yli 71 km*	105 €
Manuaalinen lymfaterapia, veteraanit 60 min	71 €
Manuaalinen lymfaterapia, veteraanit 60 min, kotikäynti 1–30 km*	91 €
Manuaalinen lymfaterapia, veteraanit 60 min, kotikäynti 31–70 km*	101 €
Manuaalinen lymfaterapia, veteraanit 60 min, kotikäynti yli 71 km*	111 €
Toimintaterapia, veteraanit 60min	75 €
Toimintaterapia, veteraanit 60min, kotikäynti 1–30 km*	95 €
Toimintaterapia, veteraanit 60min, kotikäynti 31–70 km*	105 €
Toimintaterapia, veteraanit 60min, kotikäynti yli 71 km*	115 €
Tuettu kotona kuntoutuminen, fysioterapeutti veteraanit 60min	85 €
Tuettu kotona kuntoutuminen, lähihoitaja veteraanit 60min	49 €
Jalkahoito veteraanit alv 0 %	55 €
Jalkahoito veteraanit alv 0 %, kotikäynti 1–30 km*	75 €
Jalkahoito veteraanit alv 0 %, kotikäynti 31–70 km*	85 €
Jalkahoito veteraanit alv 0 %, kotikäynti yli 71 km*	95 €
Jalkahoito veteraanit alv 25,5 %	64 €
Jalkahoito veteraanit alv 25,5 %, kotikäynti 1–30 km*	89 €

jalkahoito veteraanit alv 25,5 %, kotikäynti 31–70 km*	102 €
Jalkahoito veteraanit alv 25,5 %, kotikäynti yli 71 km*	115 €

* edestakainen matka. Matkojen pituuden määrittely tapahtuu karttapalvelujen mukaisen nopeimman reitin perusteella.